

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: חורף תשע"ו, 2016
מספר השאלון: 140,900161

ת נ " ד

לעולים חדשים

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון — (25×1) — 25 נקודות
פרק שני — (15×5) — 75 נקודות
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך עברי שלם בלי פירושים ובלי תוספות.
מותר להשתמש בתנ"ך מתורגם.
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
מותר להשתמש במילון לועזי-עברי / עברי-לועזי.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.
(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (25 נקודות)

ענה על שאלה 1 — שאלת חובה.

שים לב: בשאלה זו עליך לענות על שני סעיפים: על סעיף א (15 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (10 נקודות).

מההתנחלות לשופטים ולמלוכה

1. קרא שמואל א, כ"ח, 3-20.

ג וּשְׁמוּאֵל מָתָּה וַיִּסְפְּדוּ-לוֹ כָּל-יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבְּדוּהוּ בִּרְמָה וּבְעֵידוֹ
ד וּשְׁאוּל הִסִּיר הָאֲבוֹת וְאֶת-הַיְדֵעָנִים מִהָאָרֶץ: וַיִּקְבְּצוּ
ה פְּלִשְׁתִּים וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲנוּ בְּשׁוֹנָם וַיִּקְבֹּץ שְׁאוּל אֶת-כָּל-יִשְׂרָאֵל
וַיַּחֲנוּ בְּגִלְבָּעַ: וַיֵּרָא שְׁאוּל אֶת-מַחֲנֶה פְּלִשְׁתִּים וַיֵּרָא וַיַּחֲדָד
ו לְבָבוֹ מְאֹד: וַיִּשְׁאַל שְׁאוּל בַּה' וְלֹא עָנָהוּ ה'. גַּם בַּחֲלָמוֹת
ז גַּם בְּאוֹרִים גַּם בְּנְבִיאִים: וַיֹּאמֶר שְׁאוּל לַעֲבָדָיו בְּקִשׁוּ-לִי אִשָּׁת
ח בַּעֲלַת-אוֹב וְאֹלָכָה אֵלֶיהָ וְאִדְרָשָׁה-בָּהּ וַיֹּאמְרוּ עַבְדָּיו אֵלָיו
הִנֵּה אִשָּׁת בַּעֲלַת-אוֹב בְּעֵין דֹּד: וַיִּתְחַפֵּשׂ שְׁאוּל וּלְבַשׁ
בְּגָדִים אֲחֵרִים וַיֵּלֶךְ הוּא וּשְׁנֵי אַנְשֵׁים עִמּוֹ וַיָּבֹאוּ אֶל-הָאִשָּׁה
ט לַיְלָה: וַיֹּאמֶר קְסוּמִי-נָא לִי בְּאוֹב וְהָעֵלִי לִי אֶת אֲשֶׁר-אָמַר
י אֱלֹהֶיךָ: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֵלָיו הִנֵּה אַתָּה יֹדֵעַת אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה
יא שְׁאוּל אֲשֶׁר הִכְרִית אֶת-הָאֲבוֹת וְאֶת-הַיְדֵעָנִים מִן-הָאָרֶץ
יב וְלָמָּה אַתָּה מַתְנַקֵּשׁ בְּנַפְשִׁי לְהַמִּיתֵנִי: וַיִּשָּׁבַע לָהּ שְׁאוּל
יג בַּה' לֵאמֹר חַי-הֵ' אֲסִיקְרֶךָ עוֹן בְּדָבָר הַזֶּה: וַתֹּאמֶר
יד הָאִשָּׁה אֶת-מִי אֶעֱלֶה-לְךָ וַיֹּאמֶר אֶת-שְׁמוּאֵל הֲעֹלִי-לִי:
טו וַתֵּרָא הָאִשָּׁה אֶת-שְׁמוּאֵל וַתִּזְעַק בְּקוֹל גָּדוֹל וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה
טז אֶל-שְׁאוּל: לֵאמֹר לָמָּה רָמִיתָנִי וְאַתָּה שְׁאוּל: וַיֹּאמֶר לָהּ
יז הַמֶּלֶךְ אֶל-תִּירָאִי כִּי מָה רָאִית וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל-שְׁאוּל
יח אֱלֹהִים רָאִיתִי עֲלִים מִן-הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר לָהּ מִה-תֵּאָדָר וַתֹּאמֶר
יט אִישׁ זָקֵן עָלָה וְהוּא עֹטָה מְעִיל וַיַּדַּע שְׁאוּל כִּי-שְׁמוּאֵל הוּא
כ וַיִּקַּד אַפָּיִם אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
כא אֶל-שְׁאוּל לָמָּה הִרְגַּזְתָּנִי לְהַעֲלוֹת אֹתִי וַיֹּאמֶר שְׁאוּל צָר-לִי
כב מְאֹד וּפְלִשְׁתִּים וּנְלַחֲמִים בִּי וְאֱלֹהִים סָר מֵעָלַי וְלֹא-עֲנֵנִי עוֹד
כג גַּם בַּיָּד הִנְבִּיאִים גַּם בַּחֲלָמוֹת וְאֶקְרָאָה לָךְ לְהוֹדִיעָנִי מָה

קסמי

(שים לב: המשך הקטע וסעיפי השאלה בעמוד הבא.)

טז אַעשָׂה: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל וְלָמָּה תִּשְׁאַלְנִי ה' סָר מֵעֲלִידָ וַיְהִי
יז עֶרְךָ: וַיַּעַשׂ ה' לוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיָדִי וַיִּקְרַע ה' אֶת־
יח הַמַּמְלָכָה מִיָּדְךָ וַיִּתְּנָה לְרַעְךָ לְדָוִד: כַּאֲשֶׁר לֹא־שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל
ה' וְלֹא־עָשִׂיתָ חֲרוֹן־אָפוֹ בַּעֲמָלֶק עַל־כֵּן הִדְבַּר הַזֶּה עָשָׂה־
יט לָךְ ה' הַיּוֹם הַזֶּה: וַיִּתֵּן ה' גַּם אֶת־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ בְּיַד־
פְּלִשְׁתִּים וּמָחָר אֶתָּה וּבְנֶיךָ עִמִּי גַם אֶת־מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל יִתֵּן
כ ה' בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים: וַיִּמָּהֲרָ שְׁאוּל וַיִּפֹּל מִלֹּא־קוֹמָתוֹ אֶרְצָה
וַיֵּרָא מְאֹד מִדְּבָרֵי שְׁמוּאֵל גַּם־כֹּחַ לֹא־הָיָה בּוֹ כִּי לֹא אָכַל
לֶחֶם כָּל־הַיּוֹם וְכָל־הַלַּיְלָה:

ענה על סעיף א (חובה).

א. בפסוקים 3-4 בקטע שלפניך נזכרים כמה אירועים התורמים להבנת הסיפור.

(1) ציין שני אירועים. (6 נקודות)

(2) הסבר את תרומתו של כל אחד מן האירועים שצינת בתת־סעיף (1)

להבנת הסיפור כולו. (9 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. "ושאול הסיר האבות ואת הידענים מהארץ" (פסוק 3).

מעשה זה של שאול יוצר אירוניה (לעג נסתר) בסיפור.

הבא דוגמה אחת מפסוקים 9-10 לאירוניה שנוצרת בסיפור, והסבר מה תרומתה

להצגת דמותו של שאול.

ג. (1) קרא גם שמואל א, ט', 16-17.

על פי פסוקים אלה, מה תפקידו של שאול המלך? (4 נקודות)

(2) על פי שמואל א, כ"ח, 19 שלפניך, האם יצליח שאול למלא תפקיד זה? נמק.

(6 נקודות)

פרק שני (75 נקודות)

בפרק זה חמישה נושאים (שאלות 2-11), ובכל נושא שתי שאלות.

בחר בשאלה אחת מכל נושא, וענה עליה לפי ההוראות.

סך הכול עליך לענות בפרק זה על חמש שאלות (לכל שאלה — 15 נקודות).

בריאת העולם

ענה על אחת מן השאלות 2-3.

2. קרא בראשית, א', 6-19.

- וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מַבְדֵּיל בֵּין מַיִם
- לְמַיִם: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר
- מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי־כֵן: וַיִּקְרָא
- אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמַיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי:
- וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם אֶחָד
- וְתֵרָאֶה הַיַּבֶּשֶׁה וַיְהִי־כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבֶּשֶׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה
- הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׂא
- הָאָרֶץ דָּשָׂא עֵשָׂב מִזֵּרַע זֶרַע עֵץ פֶּרִי עֵץ לְמִינֵו אֲשֶׁר
- זֶרְעוּ־בוּ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן: וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דָּשָׂא עֵשָׂב מִזֵּרַע
- זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֵשָׂה־פֶרִי אֲשֶׁר זֶרְעוּ־בוּ לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים
- כִּי־טוֹב: וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי:
- וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹדֶת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם
- וּבֵין הַלַּיְלָה וְהָיוּ לְאֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וְלַיָּמִים וּשְׁנָיִם: וַהֲיוּ
- לְמְאֹדֶת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן: וַיַּעַשׂ
- אֱלֹהִים אֶת־שֵׁן הַמְּאֹדֶת הַגְּדֹלִים אֶת־הַמְּאֹדֶת הַגְּדֹל לְמַמְשָׁלֶת
- הַיּוֹם וְאֶת־הַמְּאֹדֶת הַקָּטָן לְמַמְשָׁלֶת הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים:
- וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ: וּלְמַשֵּׁל
- בָּיוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַבְדִּיל בֵּין הָאֹדֶר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיֵּרָא אֱלֹהִים
- כִּי־טוֹב: וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי:

א. קרא פסוקים 6-13 בקטע שלפניך.

הבא הוכחה אחת מפסוקים אלה שמעשה הבריאה בתחילת היום השלישי הוא המשך של מעשה הבריאה ביום השני. (6 נקודות)

ב. קרא פסוקים 14-19 בקטע שלפניך.

בפסוקים אלה מתוארת בריאת המאורות.

(1) ציין שניים מן התפקידים של המאורות. (4 נקודות)

(2) לשם מה יש בפסוקים אלה חזרה על תפקידי המאורות? (5 נקודות)

/המשך בעמוד 6/

3. קרא בראשית, ג', 8-20.

וַיִּשְׁמְעוּ אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהִים מִתְּהִלָּךְ בְּגֵן לְדֹחַ הַיּוֹם וַיִּתְּכָא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי ה' אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הָגֵן: וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים אֶל-הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָה: וַיֹּאמֶר אֶת-קוֹלִי שָׁמַעְתִּי בְּגֵן וַאֲיִרָא כִּי-עֵרֶם אֲנִי וְאֶתְכָּא: וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לָךְ כִּי עֵרֶם אֶתָּה הַמֶּן-הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵבֵלְתִּי אֲכַל-מִמֶּנּוּ אֲכַלְתָּ: וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא נָתַתָּה-לִּי מִן-הָעֵץ וְאֹכַל: וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לָאִשָּׁה מַה-זֹּאת עָשִׂית וְתֹאמְרִי הָאִשָּׁה הִנֵּחַשׁ הַשִּׂאֲמִי וְאֹכַל: וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים וְאֶל-הַנָּחַשׁ כִּי עָשִׂית וְאֵת אֲרֹר אֶתָּה מִכָּל-הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה עַל-גִּחְוֹנְךָ תֵּלֵךְ וְעַפְרָ תֹאכַל כָּל-יְמֵי חַיֶּיךָ: וְאֵיכָה וְאִשִּׁית בֵּינֶךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זֶרַעָךְ וּבֵין זֶרַעָהּ הִוא יִשׁוּפֶךָ רֹאשׁ וְאֶתָּה תִּשׁוּפֶנּוּ עֲקָב: אֶל-הָאִשָּׁה אָמַר הָרְבָּה אֲרַבָּה עֲצָבוֹנְךָ וְהִרְבֵּךְ בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים וְאֶל-אִישֶׁךָ תִּשְׁקָתְךָ וְהִוא יִמְשַׁלְּבֶךָ: וְלָאָדָם אָמַר כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ וְתֹאכַל מִן-הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרֹרָה הָאָדָמָה בְּעִבּוּרָךְ בְּעֶצְבוֹן תֹּאכְלָנָה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וְקוֹץ וְדָרְדָר תַּעֲמִיחַ לָךְ וְאֲכַלְתָּ אֶת-עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה: בְּזַעַת אִפְּיךָ תֹאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבֶבְךָ אֶל-הָאָדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לְקַחְתָּ כִּי-עַפְרָ אֶתָּה וְאֶל-עַפְרָ תִּשׁוּב: וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חוּהַ כִּי הִוא הִיְתָה אִם כָּל-חַי:

א. קרא פסוקים 9-11 בקטע שלפניך.

בדבריו לאדם ה' שואל שאלות רטוריות (שאלות שהתשובות עליהן ידועות לשואל).

- (1) ציין שאלה רטורית אחת מפסוקים אלה. (3 נקודות)
- (2) התשובה על השאלה שצינת ידועה לה'. מדוע הוא שואל אותה? (6 נקודות)

ב. בעונש שקבע האל לאישה נאמר: "... והוא ימשל בך" (פסוק 16).

הבא מפסוקים 16-20 בקטע שלפניך ראייה לשליטה של האדם באישה, והסבר אותה.

(6 נקודות)

שים לב:
המשך הבחינה בעמוד 8.

אבות האומה

ענה על אחת מן השאלות 4-5.

4. קרא בראשית, י"ח, 17-25.

וְהָאֵלֹהִים אָמַר הַמֶּכֶסֶה יי
אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אָנִי עֹשֶׂה: וְאַבְרָהָם הָיוּ יְהִיָּה לְגֹזֵל גְּדוֹל יי
וְעֵצִים וְנִבְרָכֹוּבוּ כָּל גִּזְיֵי הָאָרֶץ: כִּי יִדְעֹתִיו לְמַעַן אֲשֶׁר יי
יֵצֵא אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ הָאֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת יי
צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הֵבִיא הָאֱלֹהִים עַל־אַבְרָהָם אֶת־אֲשֶׁר־ יי
דִּבֶּר עָלָיו: וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים וְעַקְתָּ סֹדִם וְעַמּוּדָה כִּי־דָבָה וְחִטָּאתָם כ
כִּי כִבְדָה מֵאֹד: אֲדַדְהָ־נָא וְאַרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי כא
עֲשׂוּ כָלָה וְאִם־לֹא אֲדַעַה: וַיִּפְּנוּ מִשֵּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ סֹדְמָה כב
וְאַבְרָהָם עֹדְנָה עִמָּד לִפְנֵי הָאֱלֹהִים: וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף כג
תִּסְפָּה צְדִיק עִם־רָשָׁע: אוֹלֵי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר כד
הֲאֵף תִּסְפָּה וְלֹא־תִשָּׂא לְמָקוֹם לְמַעַן חֲמִשִּׁים הַצְדִּיקִים אֲשֶׁר
בְּקִרְבָּהּ: חֲלָלָה לָךְ מַעֲשֵׂה וּפְדִי־הָיָה לְהַמִּית צְדִיק עִם־ כה
רָשָׁע וְהָיָה כְּצְדִיק כְּרָשָׁע חֲלָלָה לָךְ הַשֹּׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא
יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט:

א. על פי פסוקים 18-19 בקטע שלפניך, מדוע ה' מגלה לאברהם את החלטתו להשמיד את

סדום ועמורה? הסבר. (7 נקודות)

ב. בפסוקים 23-25 אברהם דורש מה' לעשות עם אנשי סדום ועמורה משפט צדק, ודורש שה'

יפעל על פי מידת הרחמים בעשיית המשפט.

הסבר את שני חלקי הקביעה. בסס את דבריך על הכתוב. (8 נקודות)

5. קרא בראשית, ל"ז, 11-1.

א וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בָּאָרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בָּאָרֶץ כְּנָעַן: אֵלֶּה הַתְּלָדוֹת
 ב יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן־שִׁבְעַתְּעָשָׂר שָׁנָה הָיָה רָעָה אֶת־אָחִיו בְּצֹאן
 ג וְהוּא נָעַר אֶת־בְּנֵי בְלָחָה וְאֶת־בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו וַיָּבֹא
 ד יוֹסֵף אֶת־דִּבְתָּם רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם: וַיִּשְׁדָּאֵל אֹהֲבֵי אֶת־יוֹסֵף
 ה מִכָּל־בָּנָיו כִּי־בֶן־זִקְנִים הוּא לוֹ וַעֲשֵׂה לוֹ כְּתָנֶת פָּסִים: וַיֵּרָאוּ
 ו אָחִיו כִּי־אֵתוֹ אֹהֵב אֲבִיהֶם מִכָּל־אָחִיו וַיִּשְׁנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא
 ז יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלֹם: וַיַּחֲלֵם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגִּד לְאָחִיו וַיּוֹסְפוּ
 ח עוֹד שְׁנָא אֹתוֹ: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׁמַעְרָנָא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר
 ט חֲלַמְתִּי: וְהִנֵּה אֲנִי חֲנוּ מֵאֲלֹמִים אֲלֹמִים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה
 י קָמָה אֲלַמְתִּי וְגַם־נִצְבָּה וְהִנֵּה תִסְבִּינָה אֲלַמְתֵּיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוּוּ
 יא לְאֲלַמְתִּי: וַיֹּאמְרוּ לוֹ אָחִיו הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מִשׁוֹל
 יב תִּמְשָׁל בָּנוּ וַיּוֹסְפוּ עוֹד שְׁנָא אֹתוֹ עַל־חֲלַמְתּוֹ וְעַל־דִּבְרָיו:
 יג וַיַּחֲלֵם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיִּסְפֹּר אֹתוֹ לְאָחִיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲלַמְתִּי
 יד חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשָּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עֶשֶׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוּוּ
 טו לִּי: וַיִּסְפֹּר אֶל־אָבִיו וְאֶל־אָחִיו וַיַּגִּיעַ־בּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר לוֹ מֶה
 טז הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתָּ הֲבֹא נָבֹא אֲנִי וְאִמִּי וְאָחִיךָ
 יז לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְךָ אֶרְצָה: וַיִּקְנְאוּ־בּוֹ אָחִיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת־
 יח הַדְּבָר:

א. על פי פסוקים 1-4, ציין והסבר שתי סיבות ליחס השלילי של האחים כלפי יוסף.

(6 נקודות)

ב. (1) יוסף חלם שני חלומות וסיפר אותם לבני משפחתו.

הסבר מדוע החלום הראשון הגביר את השנאה של האחים כלפי יוסף.

(4 נקודות)

(2) האם לדעתך הבין יעקב את רגשות האחים כלפי יוסף? נמק את דבריך, ובסס אותם

על הכתוב. (5 נקודות)

עבדות וחירות

ענה על אחת מן השאלות 6-7.

6. קרא שמות, א', 22; ב', 1-10.

שמות, א', 22

כב וַיֵּצֵאוּ פַרְעֹה לְכָל-
עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל-הַבָּנִים הַיְּלֹוד הַיְּאֹרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ וְכָל-הַבָּת
תַּחֲיוֹן:

שמות, ב', 1-10

א וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי וַיִּקַּח אֶת-בַּת-לֵוִי: וַתֵּהֶדּ הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד
ג בֶּן וַתֵּרָא אָתּוֹ כִּי-טוֹב הוּא וַתַּצְפְּנֶהוּ שְׁלִשָּׁה יָרְחִים: וְלֹא-
יָכִילָה עוֹד הַצִּפְנֵנוֹ וַתִּקַּח-לוֹ תִּבְתָּ גִמְא וַתַּחֲמֶדָה בַּחֲמֹד וּבִזְפָּת
ד וַתִּשֶׁם בָּהּ אֶת-הַיֶּלֶד וַתִּשֶׁם בְּסוּף עַל-שֵׁפֶת הַיְּאֹר: וַתַּתְּצֵב
ה אַחֲתוֹ מִרְחֹק לִדְעָה מַה-יַּעֲשֶׂה לוֹ: וַתֵּרֶד בַּת-פַּרְעֹה לְרַחֵץ
עַל-הַיְּאֹר וַנַּעֲרָתֶיהָ הִלְכָת עַל-יַד הַיְּאֹר וַתֵּרָא אֶת-הַתִּבְּיָה
ו בַּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת-אֲמָתָהּ וַתִּקְחָהּ: וַתִּפְתַּח וַתֵּרָא
ז אֶת-הַיֶּלֶד וְהִנֵּה-נֶעַר בִּבְיָהּ וַתַּחֲמַל עָלָיו וַתֹּאמֶר מִי־לִדִּי
ח הָעֶבְרִים זֶה: וַתֹּאמֶר אַחֲתוֹ אֶל-בַּת-פַּרְעֹה הָאֵלֶךְ וַקְּרֹאתִי
לָהּ אִשָּׁה מִיִּנְקָת מִן הָעֶבְרִית וַתִּינַק לָהּ אֶת-הַיֶּלֶד: וַתֹּאמֶר-
ט לָהּ בַּת-פַּרְעֹה לָכִי וַתֵּלֶךְ הָעֲלָמָה וַתִּקְרָא אֶת-אִם הַיֶּלֶד:
י וַתֹּאמֶר לָהּ בַּת-פַּרְעֹה הִילִיכִי אֶת-הַיֶּלֶד הַזֶּה וְהִינֵקְהוּ לִי
י' וְאֲנִי אֶתֵּן אֹתָם שְׂכָרְךָ וַתִּקַּח הָאִשָּׁה הַיֶּלֶד וַתִּנְקֶהוּ: וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד
וַתִּבְאֶהוּ לְבַת-פַּרְעֹה וַיְהִי-לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר
כִּי מִן-הַמַּיִם מָשִׂיתָהוּ:

א. בקטע משמות, ב' שלפניך מסופר על מעשיהן של נשים אחדות שתרמו להצלת משה.

ציין שתיים מן הנשים, והסבר כיצד פעלה כל אחת מהן להצלת משה.

בסס את דבריך על הכתוב. (10 נקודות)

ב. הנשים שהצילו את משה נהגו באומץ רב. הסבר קביעה זו. (5 נקודות)

7. קרא שמות, י"ד, 15-25, 31.

שמות, י"ד, 15-25

טו וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה מִה-תִּצַּעַק אֵלַי דְּבַר אֶל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל
 טז וְיִסְעוּ: וְאַתָּה הָרֹם אֶת-מִטְכָּךְ וְנָטָה אֶת-יָדְךָ עַל-הָיָם וּבִקְעָהוּ
 יז וַיָּבֹאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הָיָם בַּיַּבָּשָׁה: וְאִנִּי הִנְנִי מַחְזִיק אֶת-
 לב מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם וְאִכְבְּדָה בְּפָרְעָה וּבְכָל-חִילוֹ
 יח בָּרַכְבוּ וּבִפְרָשָׁיו: וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי ה' בַּהֲכַבְדִּי בְּפָרְעָה
 יט בָּרַכְבוּ וּבִפְרָשָׁיו: וַיֹּסֶעַ מֶלֶאךָ הָאֱלֹהִים הַהֵלֶךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה
 יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיֹּסֶעַ עֲמֹד הָעֲנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד
 כ מֵאַחֲרֵיהֶם: וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל
 וַיְהִי הָעֲנָן וַיַּחֲשֹׁךְ וַיֹּאדָר אֶת-הַלַּיְלָה וְלֹא־קָרָב זֶה אֶל-זֶה
 כא כָּל-הַלַּיְלָה: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת-יָדוֹ עַל-הָיָם וַיֵּלֶךְ ה' וְאַתָּה
 הָיָם בְּרוּחַ קָדִים עָזָה כָּל-הַלַּיְלָה וַיִּשָּׁם אֶת-הָיָם לַחֲרֻבָּה
 כב וַיִּפְקְעוּ הַמַּיִם: וַיָּבֹאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הָיָם בַּיַּבָּשָׁה וְהַמַּיִם
 כג לָהֶם חֹמָה מִיַּמִּינָם וּמִשְׁמָאלָם: וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם
 כד כָּל סוֹס פָּרְעָה רָכְבוּ וּפָרָשָׁיו אֶל-תּוֹךְ הָיָם: וַיְהִי בַּאֲשֻׁמְרֹת
 הַבֹּקֶר וַיִּשְׁקֹף ה' אֶל-מַחֲנֵה מִצְרַיִם בְּעַמּוּד אֵשׁ וּבָעָנָן
 כה וַיִּהְיֶה אֵת מַחֲנֵה מִצְרַיִם: וַיִּסַּר אֵת אִפְן מִרְכַּבְתָּיו וַיִּנְהַגְהוּ
 בַּכְּבֵּדָת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי ה' נֹלָחֵם
 לָהֶם בְּמִצְרַיִם:

שמות, י"ד, 31

לא וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת-הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה'
 בְּמִצְרַיִם וַיֵּירָאוּ הָעָם אֶת־ה' וַיֹּאמְינוּ בִּה' וּבִמֹּשֶׁה עַבְדּוֹ:

א. בקטעים שלפניך מתואר כיצד בזכות התערבות ה' ניצלו בני ישראל בים סוף.

הבא מפסוקים 15-20 שלפניך שתי ראיות להתערבות אלוהים, והסבר אותן.

(6 נקודות)

ב. (1) על פי פסוק 18, הסבר מהי המטרה של התערבות אלוהים. (5 נקודות)

(2) על פי פסוק 31, למה הובילה לבסוף התערבות אלוהים? הסבר. (4 נקודות)

המסגרת החוקית של העם

ענה על אחת מן השאלות 8-9.

8. קרא ויקרא, י"ט, 9-10.

ט
וּבְקִצְדְּכֶם אֶת־קִצִּיר
אֶרְצְכֶם לֹא תִכְלֶה פֶּאֶת שְׂדֶךְ לְקִצֹּר וּלְקַט קִצִּירְךָ לֹא תִלְקֹט:
י וְכִרְמְךָ לֹא תַעֲזֹל וּפִרְט כִּרְמְךָ לֹא תִלְקֹט לְעֹנִי וְלִגְרֵ תַעֲזֹב
אֲתֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם:

א. הסבר את ארבע המצוות הנלמדות מפסוקים 9-10 שלפניך. (10 נקודות)

ב. קרא גם רות, ב', 1-11.

על פי החוק בויקרא, י"ט שלפניך ועל פי הקטע מרות, מדוע הייתה רות זכאית ללקט שיבולים בשדה? בסס את דבריך על הכתוב. (5 נקודות)

לב מִפְנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם וְהִדְרָתָּ פָּנַי זָקֵן
 לג וַיֵּרֶאֶת מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי הֵאָחֵז:
 לד בְּאַרְצְכֶם לֹא תוֹנוּ אִתּוֹ: כְּאֶזְרַח מִכֶּם יִהְיֶה לָכֶם הֶגֶר וְהֶגֶר
 אִתְּכֶם וְאַהֲבַת לֹא כְמוֹךְ כִּי־גֵרִים הֵייתֶם בְּאַרְצָן מִצְרַיִם אֲנִי
 לה הֵאָחֵז אֱלֹהֵיכֶם: לֹא־תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפַּט בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל
 לו וּבְמִשׁוֹרָה: מֵאֲזַי צֶדֶק אֲבִנִי־צֶדֶק אֵיפֶת צֶדֶק וְהָיָה צֶדֶק יִהְיֶה
 לָכֶם אֲנִי הֵאָחֵז אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:
 לו וּשְׁמֵרְתֶּם אֶת־כָּל־חֻקֹּתַי וְאֶת־כָּל־מִשְׁפָּטַי וַעֲשִׂיתֶם אִתָּם
 אֲנִי הֵאָחֵז:

א. בפסוקים 32-36 באה לידי ביטוי דאגה לזקן, לגר ולקונה (מסחר הוגן).

הסבר כיצד החוק מגן על כל אחד מהם. בסס את דבריך על הכתוב. (9 נקודות)

ב. הסבר על פי כל אחד מן הפסוקים 36-37 מדוע בני ישראל מצווים לקיים את החוקים

הנזכרים בקטע. בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

/המשך בעמוד 14/

עם אחד שתי ממלכות

ענה על אחת מן השאלות 10-11.

10. קרא מלכים א, י"א, 1-13.

א והמלך
 ב שלמה אהב נשים נכריות רבות ואת-בת-פרעה מואביות
 ג עמניות אדמיות צדניות חתיות: מן-הגוים אשר אמר-ה'
 ד אל-בני ישראל לא-תבאו בהם והם לא-יבאו בכם אכן וטו
 ו את-לבבכם אחרי אלהיהם בהם דבק שלמה לאהבה: ויהי-
 ז לו נשים שרות שבע מאות ופילגשים שלש מאות וטו נשיו
 ח את-לבו: ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את-לבבו אחרי
 ט אלהים אחרים ולא-היה לבבו שלם עם-ה' אלהיו כלבב
 י דויד אביו: וילך שלמה אחרי עשתרת אלהי צדנים ואחרי
 יא מלכם שקץ עמנים: ויעש שלמה הרע בעיני ה' ולא מלא
 יב אחרי ה' כדור אביו: אז יבנה שלמה במה
 יג לכמוש שקץ מואב בהר אשר על-פני ירושלם ולמלך שקץ
 יד בני עמון: וכן עשה לכל-נשיו הנכריות מקטירות ומזבחות
 טו לאלהיהן: ויתאנף ה' בשלמה כי-נטה לבבו מעם ה'
 יו אלהי ישראל הנראה אליו פעמים: וצוה אליו על-הדבר הזה
 יז לבלתי-לכת אחרי אלהים אחרים ולא שמר את אשר-צוה
 יח ה': ויאמר ה' לשלמה יען אשר היתה-
 יט זאת עמך ולא שמרת בריתי וחקתי אשר צויתי עליך קרע
 כ אקרע את-הממלכה מעליך ונתתיה לעבדך: אך-בימיך
 כא לא אעשנה למען דוד אביך מיד בנך אקרענה: רק את-
 כב כל-הממלכה לא אקרע שבט אחד אתן לבנך למען דוד
 כג עבדי ולמען ירושלם אשר בחרתי:

א. קרא פסוקים 1-10 בקטע שלפניך.

בקטע זה המחבר מדגיש ששלמה הפר ציוויים של ה'.

ציין ציווי אחד, והסבר כיצד הפר אותו שלמה. (6 נקודות)

ב. (1) הסבר על פי פסוקים 11-13 את שתי ההקלות בעונש שקיבל שלמה. בסס את דבריך

על הכתוב. (6 נקודות)

(2) מהי הסיבה להקלות אלה? בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

11. קרא מלכים ב, כ"ה, 12-1.

א ויהי בשנת התשיעית למלכו בחדש
 העשירי בעשור לחדש בא נבכדנאצר מלך-בבל הוא וכל-
 ב חילו על-ירושלם ויחן עליה ויבנו עליה דיק סביב: ותבא
 ג העיר במצור עד עשתי עשרה שנה למלך צדקיהו: בתשעה
 ד לחדש ויחזק הרעב בעיר ולא-היה לחם לעם הארץ: ותבקע
 העיר וכל-אנשי המלחמה והלילה דרך שער וּבֵין הַחֲמֹתִים
 אֲשֶׁר עַל-גֵּן הַמֶּלֶךְ וּבְשָׂדִים עַל-הָעִיר סָבִיב וּלְךָ דֶּרֶךְ
 ה הערבה: וירדפו חיל-בשדים אחר המלך וישגו אתו בערבות
 ו ירחו וכל-חילו נפצו מעליו: ויתפשו את-המלך ויעלו אתו
 ז אל-מלך בבל רבלתה וידברו אתו משפט: ואת-בני צדקיהו
 שחטו לעיניו ואת-עיני צדקיהו עזר ויאסדהו בנחשתים
 ח ויבאהו בבל: ובחדש החמישי בשבעה לחדש
 היא שנת תשע-עשרה שנה למלך נבכדנאצר מלך-בבל
 ט בא נבוזראדן רב-טבחים עבד מלך-בבל ירושלם: וישרף
 את-בית ה' ואת-בית המלך ואת כל-בתי ירושלם ואת-
 י כל-בית גדול שרף באש: ואת-חומות ירושלם סביב נתצו
 יא כל-חיל בשדים אשר רב-טבחים: ואת יתר העם הנשארים
 בעיר ואת-הנפלים אשר נפלו על-המלך בבל ואת יתר
 יב ההמון הגלה נבוזראדן רב-טבחים: ומדלת הארץ השאיר
 רב-טבחים לכרמים ולגבים:

וליוגבים

א. באיזו שנה (לועזית) קרו האירועים המתוארים בקטע זה? (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים 4-6 בקטע שלפניך וגם מלכים ב, כ"ד, 17, 20.

יש הטוענים שהמעשים המתוארים בקטעים אלה מלמדים שצדקיהו המלך פעל בחוסר אחריות.

בסס טענה זו על שני הקטעים. (12 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך